

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА**

Наукова бібліотека

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС ДОКУМЕНТІВ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ ГОСТ 7.1:2006,
ЗАПРОВАДЖЕНОГО В ДІЮ В УКРАЇНІ 01.07.2007**

Методичні рекомендації

4-те видання, перероблене і доповнене

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

УДК 025.5(072)
Б59

Укладачі: В. О. Статкус, Н. Б. Давидова

Бібліографічний опис документів відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, запровадженого в дію в Україні 01.07.2007 : метод. реком. / Наук. б-ка Харків. нац. ун-ту міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад.: В. О. Статкус, Н. Б. Давидова ; відп. за вип. О. М. Штангей. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 31 с.

УДК 025.5(072)

Зміст

Вступ	5
Загальні положення	6
Приклади бібліографічних описів	9
Однорівневий бібліографічний опис	9
Книги	9
Книги за редакцією	11
Книги за укладачами	11
Перевидані книги	12
Книги з паралельним заголовком	12
Перекладні видання	13
Видання іноземними мовами	13
Іноземні видання	13
Законодавчі матеріали	13
Нормативно-технічні документи	14
Стандарти	14
Правила	15
Авторські свідоцтва	15
Патенти	15
Заявки	16
Методичні рекомендації	16
Матеріали конференцій	17
Неопубліковані документи	18
Дисертації	18
Автореферати дисертацій	18
Звіти про науково-дослідну роботу	18
Депоновані та архівні рукописи	19
Архівні матеріали	19
Аудіо-, відеоматеріали	20
Образотворчі матеріали	20
Картографічні матеріали	21
Електронні ресурси	21
Віддалений ресурс	21

Локальний ресурс	22
Багаторівневий бібліографічний опис	23
Багатотомні видання	23
Видання в цілому	23
Окремий том	23
Серійні та інші продовжувані видання	24
Збірники наукових праць	24
Журнали	24
Аналітичний бібліографічний опис	25
Складник документа (частина)	25
Статті зі збірників	26
Статті з матеріалів конференцій	27
Статті з журналів	28
Статті з іноземних журналів	29
Статті з газет	29
Рецензії	29
Список використаних джерел	30
Додаток А	31

Вступ

Методичні рекомендації розроблено згідно з національним стандартом ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», запровадженим у дію в Україні з 01.07.2007, та національним стандартом ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ)», запровадженим у дію в Україні з 22.08.2013. Окрім того, під час підготовки цих рекомендацій залучено розроблені Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства (УНДІАСД) та погоджені з Вищою атестаційною комісією України «Правила оформлення посилань на архівні документи у дисертаціях» і «Правила оформлення посилань на архівні документи у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо)».

Потреба в новій редакції обумовлена низкою змін, внесених у правила складання бібліографічного опису чинним Державним стандартом. Запропонована редакція порівняно з попередніми (2007, 2011 та 2014 рр.) має більш вичерпний перелік видів документів та матеріалів, приклади бібліографічного опису яких зі стислими коментарями подано в рекомендаціях (друковані видання, неопубліковані документи, архівні, картографічні та образотворчі матеріали, електронні ресурси тощо).

Мета цих методичних рекомендацій – надати допомогу під час бібліографічного опису різних видів документів та матеріалів, що необхідно під час складання списків використаних джерел. У разі складання списку посилань з правилами та прикладами їх оформлення можливо ознайомитись на сайті Наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова за електронною адресою: <http://eprints.kname.edu.ua/46333/>.

Видання стане в нагоді науковцям, викладачам, аспірантам, студентам, видавцям, а також всім тим, хто стикається з питаннями бібліографічного опису документів.

Загальні положення

Під час підготовки звітів із наукової роботи, наукових, навчальних, навчально-методичних, фахових видань тощо на завершальному етапі неодмінно постає проблема складання списку використаних чи рекомендованих джерел інформації. Дані про документи та матеріали мають подаватися в уніфікованому й стандартизованому вигляді для адекватної ідентифікації та подальшого використання. Із цією метою застосовують бібліографічний опис документа (матеріала).

Бібліографічний опис – це наведена за певними правилами сукупність відомостей про документ (матеріал), призначена для його ідентифікації. Бібліографічний опис допомагає зорієнтуватися під час пошуку інформації, відображаючи стисло характеристику документа: відомості про автора, назву, місце і рік видання тощо.

Джерелом опису є документ (матеріал). Основою опису є титульний аркуш, за його відсутності – обкладинка друкованого видання, етикетка диска (контейнера); веб-ресурс описують з екрана комп'ютера.

Титульний аркуш – елемент документа, який містить заголовок видання, прізвище автора (авторів), назву видавництва, місце та дату видання.

Бібліографічний опис складають мовою тексту документа. Під час роботи застосовують загальні правила скорочення слів і словосполучень, установлені чинним Стандартом [5, 3]. Не скорочують будь-які заголовки в будь-якій області опису, за винятком випадків, коли скорочення є частиною назви.

Структура бібліографічного опису може містити обов'язкові та факультативні (необов'язкові) елементи. **Обов'язкові** елементи наводяться в будь-якому бібліографічному описі, забезпечуючи ідентифікацію документа. Опис, що складається з обов'язкових елементів, називається стислим і містить прізвище, ініціали автора (авторів), назву, відомості про видання, видавництво, рік видання, том (якщо є), кількість сторінок (обсяг). Розширений бібліографічний опис передбачає факультативні елементи, які утворюють загальну систему бібліографічного опису. **Факультативні** елементи містять додаткові бібліографічні відомості про документ: загальне визначення матеріалу, паралельний заголовок, додаткові відомості про назву, наявність довідкового чи ілюстративного матеріалу тощо.

Аналітичний бібліографічний опис – опис складової частини документа (розділу, глави, статті тощо), ідентифікація та пошук якої потребують відомостей про документ, у якому вона розміщена.

Автор (співавтор) – особа, яка створила художній, науковий, мистецький чи інший твір (проект, винахід тощо) або брала участь у його створенні. Автором може бути установа чи організація, від імені якої публікуються матеріали (*колективний автор*).

Укладач, упорядник – особа, яка що-небудь укладає, упорядковує, створює (підручник, збірник, покажчик тощо), укладаючи, добираючи, систематизуючи у визначеному порядку певний матеріал.

Заголовок – назва (слово, фраза, буква або група слів, фраз, букв), наведена на документі (матеріалі) в тому вигляді, у якому вона встановлена (затверджена) автором чи видавцем, і подана на титульному аркуші. Заголовок призначений для ідентифікації та пошуку документа.

Паралельний заголовок – еквівалент заголовка іншою мовою, до якого застосовують форми та правила оформлення основного заголовка. У бібліографічному описі його відокремлюють від основного заголовка знаком рівності (=).

Відомості про видання – інформація про повторюваність видання, про перевидання, про передрук тощо. Наприклад:

- . – 2-ге вид.
- . – 3-тє вид., перероб. і допов.

Місто видання – це назва міста, де було створено документ (матеріал). Назви міст України мають наводитися повністю, без скорочень. Коли містом видання є населений пункт не обласного значення – у дужках додається назва області: *Кременчук (Полтав. обл.)*. Скорочують назви окремих російських міст, а саме: *Москва – М., Санкт-Петербург – СПб., Нижній Новгород – Н. Новгород, Ростов-на-Дону – Ростов н/Д* [3].

Видавництво – найменування видавця, наводять після місця видання (міста) без лапок і відокремлюють двокрапкою (:). Слова «Видавництво», «Видавничий будинок» тощо випускаються, за винятком випадків, коли вони є частиною назви. Наприклад:

- Харків : Фоліо, 2013.*
- Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2011.*

Якщо зазначено два місця видання, то подають обидва, відокремлюючи крапкою з комою (;). Наприклад:

Харків ; Полтава.

За наявності двох видавництв:

– в одному місті – їх наводять через двокрапку (:). Наприклад:

М. : Лаком-книга : Габестро, 2001;

– у різних містах – їх наводять після відповідного міста через крапку з комою (;). Наприклад:

Харків : ХНУМГ ім О. М. Бекетова ; Краків : ЄАС, 2014.

Якщо джерело інформації не містить даних про місце видання та (або) видавництво, у квадратних дужках ([]) наводять скорочення:

– [Б. м.], [б. в.], [Б. м. : б. в.] – українською (без місця, без видавництва) [5];

– [Б. м.], [б. и.], [Б. м. : б. и.] – російською (без места, без издательства) тощо [3].

Видавництва не подають під час бібліографічного опису неопублікованих документів (дисертацій, авторефератів дисертацій тощо), періодичних видань (журналів, газет тощо), а також в аналітичному описі (розділу, глави, статті тощо) [4].

Дата видання – рік видання, що зазначають після назви видавництва, друкують арабськими цифрами без слова «рік» і відокремлюють комою.

Кількісна характеристика – кількість сторінок, наявність ілюстрацій та іншого матеріалу, який є у виданні (карти, фото тощо). Наприклад:

Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. – 150 с. : іл.

Різноманіття наявних джерел інформації та різновидів матеріалів потребує адекватного відображення в бібліографічному описі. Термін на позначення різновиду матеріалу пишуть після назви документа мовою тексту оригіналу (українською, російською, англійською та ін.) та беруть у квадратні дужки (наприклад: [Текст], [Електронний ресурс], [Карті]) [4].

Оскільки друковані матеріали залишаються найбільш розповсюдженими, у списку використаних джерел відповідний термін [Текст] у бібліографічному описі можна не подавати.

Під час бібліографічного опису використовують низку **умовних розділових знаків**, які відокремлюють області бібліографічного опису (див. *дод. А*). Розділові знаки (**кома, двокрапка, тире** тощо), наявні в будь-якій назві, застосовують згідно з правилами граматики. Якщо до опису додаються відомості, відсутні на титульному аркуші, вони беруться у **квадратні дужки**. З метою чіткого відокремлення областей і елементів, а також розрізнення умовної й граматичної пунктуації застосовують **пробіли** в один друкований знак до та після умовного знака. Винятками є крапка та кома – пробіли залишають лише після них. Наприкінці бібліографічного опису ставиться крапка [4].

Далі наведено приклади поширених варіантів бібліографічних описів різних видів документів і матеріалів. У деяких випадках подано два варіанти опису. Доцільність вибору того чи іншого варіанта залежить від загального задуму автора роботи.

Приклади бібліографічних описів

Однорівневий бібліографічний опис

Книги

Відомості про автора (авторів) вказуються у тому вигляді, у якому вони подані на титульному аркуші в документі (матеріалі). Якщо ім'я вказано повністю, то у відомостях про авторів **за скісною рискою** воно також подається повністю:

Баталова О. Н. Мои двенадцать бусин : [творч. тетр. / Баталова О. Н.]. – Киев : Освіта України (Маслаков Р. О.), 2017. – 59 с. : ил. – Авт. указан перед вып. дан.

Брэгдон А. Бодибилдинг для ума : [пер. с англ.] / Аллен Брэгдон, Дэвид Гэймон. – М. : Эксмо, 2005. – 135 с. : ил. – (Тренируй свой ум).

Максимович О. М. Сучасна сім'я: проблеми виховання дітей : монографія / Ольга Максимович. – Івано-Франківськ : Фоліант, 2017. – 199 с. : табл., портр.

Один автор

Бекетов А. Н. Архитектура. Курс, читанный в Харьковском технологическом институте императора Александра III : с 230 фототипиями и чертежами в тексте / А. Н. Бекетов. – Репр. воспр. изд. 1909 г. – Харьков : ХНАГХ, 2012. – 195 с. : 100 л. черт.

Гара О. А. Основи метрології і стандартизації в будівництві : навч. посібник / О. А. Гара ; Одес. держ. акад. буд-ва та архітектури. – Одеса : Поліграф, 2016. – 255 с. : іл., табл. – На 3-й с.: До 85-річчя Одес. держ. акад. буд-ва та архітектури та 50-річчя буд.-технол. ін-ту.

Мицик Ю. Иван Мазепа / Ю. Мицик. – Київ : [б. в.], 2007. – 72 с. – (Серія «Великі українці»). – На обклад.: Проект «Про Україну з гонором і гумором».

Щебетюк Н. Б. Розвиток аграрної науки України наприкінці 20-х – у 30-ті рр. ХХ ст. : монографія / Н. Б. Щебетюк ; Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки. – Кам'янець-Подільський (Хмельниц. обл.) : Рута, 2017. – 379 с. : іл., табл., портр. – (Історико-бібліографічна серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 98).

Два автори

Бабаєв В. М. Міжнародні спортивні змагання: механізми державного впливу на регіональний розвиток : монографія / В. М. Бабаєв, С. В. Волик ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 213 с.

Кучеренко В. В. Эфемериды: актуальный период 2005–2020 гг. на полночь : учеб.-справ. пособие / В. В. Кучеренко, Н. В. Кучеренко. – [Б. м.] : Центр астролог. исслед., 2005. – 104 с.

Ткаченко А. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ / А. М. Ткаченко, О. І. Дідченко ; Держ. ВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». – Дніпро : УДХТУ, 2017. – 353 с. : іл., табл.

Три автори

Андрусин Б. І. Основи правознавства : підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Б. І. Андрусин, С. О. Берендєєв, Р. В. Губань. – Ірпінь (Київ. обл.) : Перун, 2017. – 207 с. : іл., табл., схеми, портр.

Решетило В. П. Трудові ресурси регіонів: просторове розміщення та підвищення ефективності використання : монографія / В. П. Решетило, Н. С. Міщенко, О. В. Шубна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. – 157 с.

Чотири автори

Якщо книга має чотирьох авторів, спочатку наводять назву, прізвища авторів подають після скісної риски.

Практикум з нарисної геометрії : навч. посібник / [В. І. Лусь, Т. Є. Киркач, О. Є. Мандріченко, А. О. Радченко] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. – 118 с.

Рухомий склад міського електричного транспорту. Механічна частина : навч. посібник / [В. Х. Далека, М. В. Хворост, В. І. Скуріхін, Д. І. Скуріхін] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 388 с.

П'ять і більше авторів

Якщо книга має п'ять авторів, спочатку наводять назву, після скісної риски подають прізвища перших трьох, додаючи у квадратних дужках [та ін.]. В описі за необхідності можуть бути наведені відомості про всіх осіб і (або) всі організації, що були зазначені як автори у джерелі інформації.

Механіка ґрунтів, основи і фундаменти : підручник / [Л. М. Шутенко, О. Г. Рудь, О. В. Кічаєва та ін.] ; за ред. Л. М. Шутенка ; пер. з рос. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 563 с.

Сучасні аспекти формування ринку нерухомості: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 9 листоп. 2017 р. / [редкол.: М. К. Сухонос, К. А. Мамонов, Ю. Б. Радзінська] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 121 с.

Чисельні та експериментальні методи раціонального проектування та зведення конструктивних систем : [монографія] / В. М. Бабаєв, С. О. Бугаєвський, С. М. Євель [та ін.]. – Київ : Сталь, 2017. – 404 с.

або

Механіка ґрунтів, основи і фундаменти : підручник / [Л. М. Шутенко, О. Г. Рудь, О. В. Кічаєва, О. В. Самородов, О. В. Гаврилюк] ; за ред. Л. М. Шутенка ; пер. з рос. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 563 с.

Сучасні аспекти формування ринку нерухомості: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 9 листоп. 2017 р. / [редкол.: М. К. Сухонос, К. А. Мамонов, Ю. Б. Радзінська] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Фонд держ. майна України, Нац. трансп. ун-т. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 121 с.

Чисельні та експериментальні методи раціонального проектування та зведення конструктивних систем : [монографія] / В. М. Бабаєв, С. О. Бугаєвський, С. М. Євель, І. Д. Євзеров, А. І. Лантух-Лященко, В. В. Шеветовський, О. В. Шимановський, В. С. Шмуклер. – Київ : Сталь, 2017. – 404 с.

Книги за редакцією

Книги за редакцією описують під назвою.

Проектне управління стратегією сталого розвитку територій : монографія / за заг. ред. В. М. Бабаєва ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 194 с.

Створення просторових даних для грошової оцінки земель та нерухомого майна : монографія / [К. А. Мамонов, В. Д. Шипулін, І. С. Глушенкова та ін.] ; за заг. ред. К. А. Мамонова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХУПС, 2014. – 240 с.

Екологія города : учебник / под общ. ред. Ф. В. Стольберга. – Киев : Либра, 2000. – 464 с.

Книги за укладачами (упорядниками)

Книги за укладачами (упорядниками) описують під назвою. У такому випадку автором є установа (організація), від імені або за участю якої опубліковано книгу. Якщо така організація є, її назву наводять після скісної риски перед прізвищами укладачів, редакторів тощо.

Встановлення стану сп'яніння у водіїв транспортних засобів в Україні : наук.-практ. посіб. / М-во внутр. справ України, Держ. НДІ ; [упоряд.: М. Г. Вербенський та ін.]. – Київ : Мачулін Л. І. ; Харків : Держ. НДІ МВС України, 2017. – 206 с. : іл., табл. – На тит. арк.: Спец. техніка для правоохорон. діяльності: наук.-техн. та прав. забезп.

Методичні вказівки до виконання курсового проекту № 2, практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Проектування залізобетонних конструкцій». Розділ 3. Розрахунок та проектування попередньо напруженої залізобетонної підкранової балки : для студентів 4–5 курсів ден. і заоч. форм навч. напр. підгот. «Будівництво», а також слух. другої вищ. освіти спец. «ПЦБ» / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; [уклад.: О. М. Шаповалов, Н. О. Псурцева]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 40 с.

Становлення та розвиток комунального господарства й комунальної освіти міста Харкова (1873–2012) : бібліогр. покажчик / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; [уклад.: О. М. Штангей, Т. С. Муханова, О. Ф. Сергієнко]. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 118 с.

Сучасний тлумачний словник української мови / [уклад.: Л. П. Олексієнко, О. Л. Шумейло]. – Київ : Кобза, 2002. – 544 с.

Перевидані книги

Байлик С. И. Гостиничное хозяйство : учебник / С. И. Байлик. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Дакор, 2009. – 368 с.

Маляренко В. А. Энергетичні установки. Загальний курс : навч. посібник / В. А. Маляренко ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – [2-ге вид.]. – Харків : САГА, 2008. – 320 с. : іл. – (Серія «Науково-технічна освіта: Енергетика. Довкілля. Енергозбереження»).

Харьков : путеводитель для туристов и экскурсантов / Харьков. О-во Любителей Природы. – 3-е изд., испр. и доп., репр. воспр. изд. 1915 г. – Харьков : САГА, 2006. – 181 с. – («По старому Харькову. (Путеводители и справочники)»).

Книги з паралельним заголовком

Якщо книга має кілька заголовків різними мовами, їх наводять послідовно та відокремлюють один від одного **знаком рівності**. Відомості про переклад розміщують після заголовка, відокремлюючи двокрапкою, прізвище перекладача наводять за скісною рискою.

Бораковский А. В. Пособие для решения задач по высшей математике = Handbook for problem solving in Higher Mathematics : учеб. пособие / А. В. Бораковский, А. И. Ропавка ; Харьков. нац. акад. гор. хоз-ва. – Харьков : ХНАГХ, 2008. – 195 с.

Ковалевский Г. В. Статистика = Statistiks : учебник для ВУЗов / Г. В. Ковалевский ; [пер. с укр. Г. В. Ковалевского] ; Харьков. нац. акад. гор. хоз-ва. – Харьков : ХНАГХ, 2012. – 445 с.

Перекладні видання

Левітт С. Думай як фрік: нестандартні підходи розв'язання проблем / Стівен Левітт, Стівен Дабнер ; пер. с англ. Т. Заволоко. – 2-ге вид. – Київ : Наш Формат, 2017. – 212 с. : іл. – (Серія «Світоглядна література»). – Назва ориг.: Think like a freak. The Authors of Freakonomics offer to retrain your brain / Steven D. Levitt & Stephen J. Dubner. – На паліт.: New York Times bestseller.

Роуз Д. Звук для цифрового видео: запись и обработка : пер. с англ. / Джей Роуз. – М. : Кудиц – Образец, 2004. – 487 с. : ил. – Перевод изд.: Audio postproduction for digital video / Jay Rose. Lawrence.

Electrical engineering in construction : tutorial / [A. Y. Achkasov, V. A. Lushkin, V. M. Okhrimenko, T. B. Voronkova] ; edited by V. M. Okhrimenka ; transl. from ukr. M. V. Zbitneva ; O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv. – 2-nd correct. and enlarg. edit. – Kharkiv : O. M. Beketov NUUE, 2015. – 428 p.

Видання іноземними мовами

Bocharov B. P. Computer Graphics : tutorial / B. P. Bocharov, M. Y. Voevodina ; O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv. – Kharkiv : O. M. Beketov NUUE, 2018. – 143 p.

Жук Л. Я. Academic and Professional Communication : навч. посібник : [пер. з укр.] / Л. Я. Жук, Є. С. Ємельянова, О. Л. Ільєнко. – Харків : [Міськдрук], 2011. – 268 с. – Текст англ. мовою.

4 000 mots les plus usités en russe = 4 000 наиболее употребительных слов русского языка : dictionnaire élémentaire pour les écoles étrangères / sous la rédaction de N. Chanski. – М. : La langue russe, 1975. – 271 p.

Іноземні видання

The farthest things in the Universe / J. M. Pasachoff, H. Spinrad, P. S. Osmer, E. S. Cheng. – Cambridge : Cambridge University Press, 1994. – 104 p.

Urdang L. A Basic Dictionary of Synonyms and Antonyms / L. Urdang. – New Delhi ; Bombay : Orient Paperbacks, 1982. – 399 p.

Законодавчі матеріали

Господарський кодекс України : офіц. текст : за станом на 20 січ. 2007 р. – Харків : Одиссей, 2007. – 240 с.

Житлове законодавство України : за станом на 20 квіт. 2006 р. – Київ : Істина, 2006. – 320 с.

Конституція України : офіц. текст : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. зі змінами, внесеними Законом України від 8 груд. 2004 р. : станом на 1 січ. 2006 р.]. – Київ : М-во юстиції України, 2006. – 124 с.

Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : Наказ М-ва освіти і науки України від 12 січ. 2017 р. № 40 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 20. – С. 136–141.

Про освіту : Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII // Офіційний вісник України. – 2017. – № 78. – С. 7–84.

Про призначення грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених на 2018 рік : Розпорядження Президента України від 17 лип. 2018 р. № 105/2018-рп // Урядовий кур'єр. – 2018. – 20 лип. – С. 6.

Про присудження Державних премій України в галузі освіти 2018 року : Указ Президента України від 04 жовт. 2018 р. № 301/2018 // Офіційний вісник України. – 2018. – № 80. – С. 172–174.

Про проведення парламентських слухань на тему: «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні» : Постанова Верховної Ради України від 08 лют. 2018 р. № 2290-VIII // Урядовий кур'єр. – 2018. – 23 лют. – С. 4.

Про програму економічного та соціального розвитку м. Харкова на 2018 рік : Рішення Харків. міської Ради від 20 груд. 2017 р. № 852/17 // Харьковские известия. – 2017. – 28 дек. – С. 20–40.

Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2018–2020 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 трав. 2017 р. № 411 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 49. – С. 126–129.

Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 берез. 2017 р. № 168-р // Урядовий кур'єр. – 2017. – 13 квіт. – С. 12–13.

Щодо загальних питань впровадження Закону України «Про освіту» : Лист МОН від 13 жовт. 2017 р. № 1/9-554 // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. – 2017. – 11 листоп. – С. 3–14.

Нормативно-технічні документи

Стандарти

ГОСТ Р 517721–2001. Аппаратура радиоэлектронная бытовая. Входные и выходные параметры и типы соединений. Технические требования. – Введ. 2002–01–01. – М. : Изд-во стандартов, 2001. – IV, 27 с. : ил.

ДСТУ 2685–94. Фотограмметрия. Терміни та визначення. – Чинний від 1995–07–01. – Київ : Держстандарт України, 1994. – 95 с.

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). – Чинний від 2007–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

або

Аппаратура радиоэлектронная бытовая. Входные и выходные параметры и типы соединений. Технические требования : ГОСТ Р 517721–2001. – Введ. 2002–01–01. – М. : Изд-во стандартов, 2001. – IV, 27 с. : ил.

Фотограмметрия. Терміни та визначення : ДСТУ 2685–94. – Чинний від 1995–07–01. – Київ : Держстандарт України, 1994. – 95 с.

Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Чинний від 2007–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

Правила

Бетонні та залізобетонні конструкції монолітні : затв. Держбуд України 05.11.99 : чинний з 01.01.2000. – Київ : Держкомбудівництва, архітектури та житлової політики України, 2000. – 68 с.

Свайные фундаменты : СНиП 2.02.03–85 : утв. Госстроем СССР 20.12.85 : взамен СНиП 11–17–77 : ввод в действие с 01.01.87. – М. : Госстрой СССР, 1986. – 44 с. : ил.

Авторські свідоцтва

А. с. 664330 СССР, МКИ³ С 02 F 1/42. Способ фильтрации растворов в процессе очистки природных и сточных вод / Шахов А. И., Душкин С. С., Браславский И. И., Семенюк В. Д., Евстратов В. Н., Беляев В. И. (СССР). – № 2155908/23–26 ; заявл. 11.07.75 ; опубл. 23.06.82, Бюл. № 23.

А. с. 1820317 СССР, МКИ⁵ G 01 N 29/00. Устройство для определения физико-механических свойств строительных материалов и горных пород / Я. А. Сериков, М. С. Золотов, Л. Н. Шутенко, С. Я. Сериков (Украина) ; Харьков. ин-т инж. гор. хоз-ва. – № 4936972/28(41893) ; заявл. 20.05.91 ; опубл. 19.11.93, Бюл. № 21. – 4 с.

Патенти

Пат. 75207 Україна, МПК⁹ Н 02 J 3/14, Н 02 J 3/28. Спосіб регулювання навантаження трансформатора в мереживних трансформаторних підстанціях / В. А. Маляренко, І. Д. Колотило, І. Є. Щербак (Україна) ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – № 201205527 ; заявл. 07.05.12 ; опубл. 26.11.12, Бюл. № 22. – 6 с.

Пат. 89464 Україна, МПК⁹ Е 04 В 1/18. Каркасна будівля «Монофант» / В. С. Шмуклер, В. М. Бабаєв, С. О. Бугаєвський, К. В. Бережна, І. А. Карякін, І. М. Сеїрські (Україна), В. І. Кондратенко (Російська Федерація). – № u201311919 ; заявл. 10.10.13 ; опубл. 25.04.14, Бюл. № 8. – 4 с.

або

Спосіб регулювання навантаження трансформатора в мереживних трансформаторних підстанціях : пат. 75207 Україна : МПК⁹ Н 02 J 3/14, Н 02 J 3/28 / В. А. Маляренко, І. Д. Колотило, І. Є. Щербак (Україна) ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – № 201205527 ; заявл. 07.05.12 ; опубл. 26.11.12, Бюл. № 22. – 6 с.

Каркасна будівля «Монофант» : пат. 89464 Україна : МПК⁹ Е 04 В 1/18 / В. С. Шмуклер, В. М. Бабаєв, С. О. Бугаєвський, К. В. Бережна, І. А. Карякін, І. М. Сеїрські (Україна), В. І. Кондратенко (Російська Федерація). – № u201311919 ; заявл. 10.10.13 ; опубл. 25.04.14, Бюл. № 8. – 4 с.

Заявки

Заявка 1095735 Российская Федерация, МПК⁷ В 64 G 1/00. Одноразовая ракета-носитель / Э. В. Тернер (США) ; заявитель Спейс Системз/Лорал, инк. ; пат. поверенный Егорова Г. Б. – № 2000108705/28 ; заявл. 07.04.00 ; опубл. 10.03.01, Бюл. № 7 (I ч.) : приоритет 09.04.99, № 09/289, 037 (США). – 5 с. : ил.

Методичні рекомендації

Якщо методичні рекомендації мають автора (авторів), їх описують за правилами бібліографічного опису книг. Але зазвичай їх укладає кілька фізичних осіб (укладачі, упорядники), і вони не є самостійним доробком окремої людини. У цьому випадку методичні рекомендації описують під назвою.

Горбенко А. М. Физика : методические указания для практических и самостоятельных занятий : для иностр. студ. подгот. отд. инж.-техн., инж.-экон., охраны здоровья, биолог., физкульт. и с.-х. спец. / А. М. Горбенко, И. В. Вальченко ; Харьков. нац. ун-т гор. хоз-ва им. А. Н. Бекетова. – Харьков : ХНУГХ им. А. Н. Бекетова, 2015. – 108 с.

Від одного до чотирьох укладачів

Комунікативне спілкування в екології : метод. рек. до практ. занять і самост. роботи : для студ. 1 курсу ден. форми навч. за напр. підгот. бакалаврів «ЕОНС та ЗП» / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; уклад. Ю. І. Вергелес. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 16 с.

Методические указания к самостоятельной работе по русскому языку : для иностран. студ. 4 курса днев. формы обуч. напр. подгот.: 6.030504 «Экономика предприятий», 6.030509 «Учёт и аудит», 6.030601 «Менеджмент», 6.050701 «Электротехника и электротехнологии», 6.060101 «Строительство», 6.060102 «Архитектура» / Харьков. нац. ун-т гор. хоз-ва им. А. Н. Бекетова ; [сост.: И. Н. Золотарёва, Л. Ф. Крутовая, А. С. Пономарёв, О. В. Хомякова]. – Харьков : ХНУГХ им. А. Н. Бекетова, 2014. – 16 с.

Мікропроцесорна техніка : метод. вказівки до самост. вивч. : для студ. 3 курсу ден. та 4 курсу заоч. форм навч. напр. підгот. 6.050701 – «Електротехніка та електротехнології» спец. «Світлотехніка та джерела світла» / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; [уклад. Ю. П. Колонтаєвський]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 11 с.

П'ять і більше укладачів

Методичні вказівки до практичних завдань і самостійної роботи з дисципліни «Транспортно-експедиційна робота» : для студ. 2 курсу ден. і 5 курсу заоч. форм навч. за напр. підгот. 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)» / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; [уклад.: Ю. О. Давидіч, Є. І. Куш, О. О. Лобашов та ін.]. – Харків : ХНАМГ, 2013. – 18 с.

або

Методичні вказівки до практичних завдань і самостійної роботи з дисципліни «Транспортно-експедиційна робота» : для студ. 2 курсу ден. і 5 курсу заоч. форм навч. за напр. підгот. 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)» / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; [уклад.: Ю. О. Давидіч, Є. І. Куш, О. О. Лобашов, Н. А. Соколова, Д. П. Понкратов]. – Харків : ХНАМГ, 2013. – 18 с.

Матеріали конференцій

Інформаційний простір бібліотеки : тези доп. VII міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 18–19 трав. 2017 р. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка» ; [уклад.: Н. І. Мосієнко, Р. С. Самотий, О. В. Харгелія]. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. – 168 с.

Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 26 трав. 2017 р. : наук. зап. / за заг. ред. В. С. Куйбіди [та ін.]. – Київ : НАДУ при Президентові України, 2017. – 71 с. – Назва обкл. парал. укр., англ. – У надзаг.: Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – ISBN 978-966-619-370-7.

Спецпроект: аналіз наукових досліджень : матеріали XI міжнар. наук.-практ. конф., Київ – Дніпро, 25–26 трав. 2017 р. – Дніпро : Біла К. О., 2017. – 94 с. : іл. табл. – Текст укр., рос., англ.

Economic development of region with on impact on quality of life : reviewed proceedings of the scientific-technical conference / [ed.: Holonič J., Stričik M.]. – Uzhgorod : Lira, 2016. – 163 p. : il., tab. – Текст англ., нім., укр., словац.

Неопубліковані документи

Дисертації

Мигаль Г. В. Ергономічні основи дослідження життєздатності систем «людина – техніка – середовище» в складних умовах : дис. ... д-ра техн. наук : 05.01.04 – ергономіка / Мигаль Галина Валеріївна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2017. – 437 с. : рис., табл.

Романова Т. І. Підвищення ефективності освітлювальних установок внутрішньобудинкового освітлення : дис. ... канд. техн. наук : 05.09.07 – світлотехніка та джерела світла / Романова Тетяна Іванівна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2015. – 256 с.

Автореферати дисертацій

Абракітов В. Э. Совершенствование акустического комфорта методами моделирования распространения, поглощения и изоляции звуковых волн : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 27.00.02 – безопасность деятельности / Абракітов Владимир Эдуардович ; Всемир. эксперт.-аттестац. ком-т. – СПб., 2012. – 46 с.

Жовтяк Г. А. Транспортна інфраструктура в забезпеченні інтеграційних зв'язків соціально-економічного розвитку регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / Жовтяк Ганна Анатоліївна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2014. – 20 с.

Звіти про науково-дослідну роботу

Дослідження перспектив розвитку медичного туризму в світі та в Україні : звіт про НДР / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; керівн. Л. В. Оболенцева ; викон.: С. А. Александрова [та ін.]. – Шифр теми 2635/13 ; Инв. № 1116. – Харків, 2013. – 46 с.

Розроблення Концепції національної стратегії організації навчання, підготовки та підвищення кваліфікації фахівців для запровадження ринкових умов господарювання у сфері житлово-комунального господарства : звіт про НДР (заклучн.) / Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ; керівн. П. Т. Бубенко. – № ДР 0111U007776 ; Инв. № 1011. – Харків, 2011. – 111 с. – Бібліогр.: с. 80–82.

Депоновані та архівні рукописи

Вершинина Г. М. Изучение МСФО : дайджест-конспект / Г. М. Вершинина, Д. В. Вершинин, М. В. Лычагин ; Ин-т экономики и орг. пром. пр-ва [и др.]. – Препр. – Новосибирск, 2005. – 32 с.

Влияние режима питания на стабильность световых параметров импульсных источников света / С. А. Бухарин, И. А. Дробот, С. С. Овчиников [и др.] ; Харьков. ин-т инж. коммун. стр-ва. – Харьков, 1988. – *. – Деп. рукоп. в УкрНИИИТИ, № 3043-Ук87.

Панов В. Ф. Модели частиц в сильной гравитации / В. Ф. Панов ; ред. журн. «Изв. вузов. Физика». – Томск, 1982. – 7 с. – Деп. в ВИНТИ 27.05.82, № 2641.

Архівні матеріали

У *списку джерел дисертацій* подають відомості про кожний архів, документи якого досліджено, у такій послідовності: назва архіву (повністю), номер і назва фонду (повністю), крайні дати (зі скороченням: фонд – ф.), номер опису (оп.), номер групи та комплексу, назва комплексу (повністю), номер одиниці зберігання (од. зб.), кількість аркушів (арк.).

Киевский аэровокзал (Борисполь). Генплан. – Центральний державний науково-технічний архів України, ф. Р-6 Державний інститут по проектуванню Київпроект Київського міськвиконкому, м. Київ, к. 1-90, оп. 8, од. зб. 1, арк. 1, 1959 р.

Протоколи засідання комісії по утворенню Української національної бібліотеки. Чернетки, 1918. – Центральний державний історичний архів України, м. Київ, ф. 1235 Грушевські – історики та філологи, 1830–1958 рр., оп. 1, спр. 1055, 4 арк.

У разі використання документів, що зберігаються в архівних установах НАН України, міністерств та відомств, закладів вищої освіти, бібліотек, музеїв, громадських організацій, у недержавних, приватних архівах, посилання оформлюються згідно з системою обліку документів цієї установи.

План праці НДКІУ на 1924 р. – Науковий архів Інституту історії України НАН України, оп. 3. Науково-дослідна кафедра історії України, спр. 170, № 1, 5 арк.

Приветственный адрес в честь 50-летия творческой и научно-педагогической работы А. Н. Бекетова от ректора ХИИКСа. – Музейный комплекс Харьковского национального университета городского хозяйства имени А. Н. Бекетова, вх. инв. № 225, основной фонд № 125.

У *прикнижкових, прикінцевих, пристатейних посиланнях* (у монографіях, навчальних посібниках, статтях тощо) на архівні документи назва архіву подається повністю, у дужках – загальноприйнятій скорочення. При повторному згадуванні застосовують скорочену форму назви архіву.

У бібліографічному описі послідовно зазначають назву матеріалу, який описується, після тире наводять назву архіву, номери фонду (ф.), опису (оп.), справи (спр.), аркуша (арк.).

Заява приват-доцента по кафедрі філософії Київського університету П. Светлова від 23.10.1919 про необхідність читання курсу гносеології. – Державний архів м. Києва, ф. 16, оп. 469, спр. 381, арк. 13 б. 4.

або

Заява приват-доцента по кафедрі філософії Київського університету П. Светлова від 23.10.1919 про необхідність читання курсу гносеології. – ДАК, ф. 16, оп. 469, спр. 381, арк. 13 б. 4.

Аудіо-, відеоматеріали

Русалочка [Видеозапись] : мультфильм / Walt Disney Co. – L. Angeles, 1994. – 90 мин. – 1 вк.

Romantic collection [Sound recording] : Millennium ed. – Germany, 2001. – 45 min. – 1 mc. – Title from label cassette.

Образотворчі матеріали

А. Н. Бекетов в Харькове [Изоматериал] : календарь, 2008 год / Культ.-деловой центр корпорации «КГ Рубаненко и партнёры». – Харьков : [б. и.], 2008. – 58 с. : ил.

Академик архитектуры А. Н. Бекетов (1862–1941) [Изоматериал] : [К 125-летию со дня рождения академика архитектуры Алексея Николаевича Бекетова : буклет] / Харьков. худож. музей. – Харьков : [Харьков. книж. ф-ка им. М. В. Фрунзе], 1987. – 1 л. : ил.

Архитектурно-ландшафтное проектирование. Водные сооружения [Изоматериал] : [альбом чертежей и планов] / отв. ред. Ванпин Удавэй ; пер. с кит. Ванг Лиджун. – М. : Изд-во АСВ, 2012. – 197 с. : ил.

Харків і харків'яни [Образотворчий матеріал] : фотоальбом / [фото Р. Т. Папик'яна ; текст Р. Б. Гнатишина]. – Київ : Мистецтво, 1989. – 184 с. : іл. – Загол. на авантит., зміст парал. укр., рос., англ. мовами.

Картографічні матеріали

Загальногеографічний атлас України [Карти] / [уклад. та підгот. до друку Держ. наук.-виробн. підпр. «Картографія» у 2004 р. ; гол. ред. І. Руденко ; відпов. ред. Л. Марченко]. – Київ : ДНВП «Картографія» : Укргеодезкартографія, 2004. – 112 с.

Харьков : план города [Карты] / сост. и подгот. к печ. ГНПП «Картография». – 1:25000. – Киев : ГНПП «Картография», 2001. – 1 к. : цв.

Електронні ресурси

У бібліографічному описі електронних ресурсів терміни на позначення різновиду матеріалу [Електронний ресурс] та **Режим доступу** подають мовою оригіналу (українською, російською, англійською тощо).

Українською:

- 1) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ... – *віддалений доступ (інтернет)*;
- 2) [Електронний ресурс] – *локальний доступ (CD)*.

Російською:

- 1) [Электронный ресурс]. – Режим доступа:.....;
- 2) [Электронный ресурс].

Англійською:

- 1) [Electronic resource]. – Regime of access:.....;
- 2) [Electronic resource].

Віддалений ресурс

Електронний каталог ХДНБ ім. В. Г. Короленка [Електронний ресурс] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка : сайт. – Електрон. текстові дані. – Харків, 1991– . – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com/cgi-bin/wcatalog/irbisLNG=uk&C21COM=F&I21DBN>, вільний (дата звернення: 28.08.2018). – Назва з титул. екрана.

Методичні вказівки до виконання практичних робіт та курсового проекту з дисципліни «Стратегічна діагностика потенціалу підприємства» [Електронний ресурс] : для студентів усіх форм навч. та слухачів другої вищ. освіти за спец. 073 – Менеджмент / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; [уклад. В. В. Гриненко]. – Електронні текстові дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 39 с. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/45105/>, вільний (дата звернення: 29.01.2019). – Назва з екрана.

Писаревський І. М. Управління сталим розвитком туризму [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів ден. та заоч. форми навч. освітнього рівня «магістр» спец. 073 – Менеджмент, 242 – Туризм / І. М. Писаревський, О. І. Угоднікова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електронні текстові дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 84 с. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/49954/>, вільний (дата звернення: 29.01.2019). – Назва з екрана.

Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556–VII. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>, вільний (дата звернення: 25.01.2019). – Назва з екрана.

Burak O. Complex model of fixed assets reproduction in municipal water supplying and sewerage systems [Electronic resource] / Olena Burak, Illia Pokutsa // *Economia Aziendale Online*. – Electronic text data. – 2016. – Vol. 7, no. 2. – Regime of access: <http://riviste.paviauniver. sitypress.it/index.php/ea/article/view/1821>, free (date of the application: 11.09.2018). – Header from the screen.

Локальний ресурс

Інтегрована лексикографічна система «Словники України» [Електронний ресурс] : словозміна, транскрипція, фразеологія, синонімія, антонімія / В. А. Широков [та ін.] ; НАН України, Укр. мовно-інформ. фонд. – Версія 4.1. – Дані і прогр. – [Київ] : Довіра, 2006. – 1 електрон. оптич. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Pentium-II/300 ; 64Mb RAM ; Microsoft Windows XP ; 60 Mb вільного дискового простору ; NET Framework 2.0. – Назва з етикетки диска.

Освітні інновації у вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс] / МОН України, Науково-методичний центр вищої освіти. – Електронні дані і програми. – [Київ, 2005]. – 1 електрон. оптич. диск (CD-ROM). – Сист. вимоги: наявність інтернет-браузера, що підтримує CSS і кодову сторінку 1251. – Назва з етикетки контейнера диска. – Мова укр.

У разі, коли існує друкована та електронна версія документа (матеріалу), у бібліографічному описі вказується електронна адреса (режим доступу, DOI):

Баранов М. І. Антологія видаючихся досягнень в науке и технике. Часть 35: Лауреаты Нобелевской премии по физике за 1990–1994 гг. / М. І. Баранов // *Електротехніка і електромеханіка*. – 2016. – № 6. – С. 3–8. – DOI: 10.20998/2074-272X.2016.6.1.

Маляренко В. А. Енергоменеджмент і енергетичний аудит систем електропостачання : конспект лекцій / В. А. Маляренко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 149 с. – Існує електронна версія. (Режим доступу: <http://prints.kname.edu.ua/49576/>, вільний).

Багаторівневий бібліографічний опис
Багатотомні видання

Видання загалом

Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття : [у 3 кн.] / [за заг. ред. В. Литвина ; авт.-упоряд.: В. Литвин, В. Андрущенко, С. Довгий та ін.]. – Київ : Навчальна книга, 2003. – 3 кн.

Таранов П. С. 120 філософів. Життя. Судба. Учення. Мислі : учеб. пособие : в 2 т. / П. С. Таранов. – Симферополь (АР Крим) : Реноме ; Николаев : Возможности Киммерии, 2002. – 2 т.

Окремий том

Литвин С. М. Відзнаки прикордонників України : довідник-каталог : [у 2 ч.] / С. М. Литвин, О. М. Петренко. – Полтава : АСМІ, 2016. – Ч. 2. – 407 с. : іл., портр.

Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття : [у 3 кн.] / [за заг. ред. В. Литвина ; авт.-упоряд.: В. Литвин, В. Андрущенко, С. Довгий та ін.]. – Київ : Навчальна книга, 2003. – Кн. 3 : Модернізація освіти. – 943 с.

Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 26 трав. 2017 р. : у 5 ч. / за заг. ред. В. С. Куйбіди [та ін.]. – Київ : НАДУ при Президентіві України, 2017. – У надзаг.: Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України.

Ч. 1 : Оцінка якості державної політики – 179 с.

Ч. 2 : Децентралізація публічного управління. – 143 с. : іл., табл.

або

Литвин С. М. Відзнаки прикордонників України : довідник-каталог. У 2 ч. Ч. 2 / С. М. Литвин, О. М. Петренко. – Полтава : АСМІ, 2016. – 407 с. : іл., портр.

Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття. У 3 кн. Кн. 3. Модернізація освіти / [за заг. ред. В. Литвина ; авт.-упоряд.: В. Литвин, В. Андрущенко, С. Довгий та ін.]. – Київ : Навчальна книга, 2003. – 943 с.

Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 26 трав. 2017 р. : у 5 ч. / за заг. ред. В. С. Куйбіди [та ін.]. – Київ : НАДУ при Президентіві України, 2017. – Ч. 1 : Оцінка якості державної політики – 179 с. ; Ч. 2 : Децентралізація публічного управління. – 143 с. : іл., табл. – У надзаг.: Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України.

Серійні та інші продовжувані видання **Збірники наукових праць**

Збірник загалом

Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Архітектура : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – № 1 (1964) – . – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 1964– .

Економіка і регіон = Economics and Region : наук. вісник / засновник і вид. Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка. – 2003, липень – . – Полтава : ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2003– . – Виходить 6 разів на р.

Комунальне господарство міст = Коммунальное хозяйство городов = Municipal economy of cities. Серія: Економічні науки : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Вип. 1 (1992) – . – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 1992– .

Окремий випуск (номер)

Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Архітектура : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – № 1 (1964) – . – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 1964– .

№ 878. – 2017. – 167 с.

Економіка і регіон = Economics and Region : наук. вісник / засновник і вид. Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка. – 2003, липень – . – Полтава : ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2003– . – Виходить 6 разів на р.

№ 1 (68). – 2018. – 164 с.

Комунальне господарство міст = Коммунальное хозяйство городов = Municipal economy of cities. Серія: Економічні науки : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Вип. 1 (1992) – . – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 1992– .

Вип. 113. – 2014. – 371 с.

Журнали

Журнал загалом

Економіка. Фінанси. Право : щоміс. інф.-аналіт. журн. / засн.: аудит. фірма «Аналітик», Таврійс. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Нац. акад. внутр. справ України. – 1994 – . – Київ, 1994– .

Збалансоване природокористування : наук.-практ. журн. / засн.: Ін-т агроекології і природокористуван. НААН, ТОВ «Екоінвестком». – 2012 – . – Київ, 2012– . – Виходить 4 рази на р.

Світлотехніка та електроенергетика = Lighting engineering and power engineering : міжнар. наук.-техн. журн. / засн. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2002 – . – Харків, 2002 – . – Щокв.

Окремий випуск (номер)

Економіка. Фінанси. Право : щоміс. інф.-аналіт. журн. / засн.: аудит. фірма «Аналітик», Таврій. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Нац. акад. внутр. справ України. – 1994 – . – Київ, 1994– .
2018, № 11. – 39 с.

Збалансоване природокористування : наук.-практ. журн. / засн.: Ін-т агроекології і природокористуван. НААН, ТОВ «Екоінвестком». – 2012 – . – Київ, 2012– . – Виходить 4 рази на р.
2018, № 3. – 140 с.

Світлотехніка та електроенергетика = Lighting engineering and power engineering : міжнар. наук.-техн. журн. / засн. Харківська державна академія міського господарства. – 2002 – . – Харків : ХДАМГ, 2002 – . – Щокв.
2017, № 3. – 50 с.

Аналітичний бібліографічний опис

Складник документа (частина)

Розділ

Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні / М. С. Наумов // Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2014. – Розд. 4. – С. 213–241.

Тема

Величко В. В. Організація спортивно-оздоровчих послуг / В. В. Величко // Організація рекреаційних послуг : навч. посібник. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – Тема 8. – С. 120–135.

Глава

Серіков Я. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності / Я. Серіков, Л. Коженевські ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва // Безпека життєдіяльності – секьюритологія : підручник. – Харків, 2010. – Гл. 2.1. – С. 70–82.

Виступ

Климов А. Сообщение о заседании постоянной комиссии международной ассамблеи столиц и крупных городов (22–23.08.2003 г.) / А. Климов // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. / Харьков. гос. акад. гор. хоз-ва. – Киев, 2003. – Вып. 51. – С. 220–238. – (Серия: Технические науки и архитектура). – Из содерж.: Выступление Л. Шутенко. – С. 221–223 ; Выступление В. Бабаева. – С. 226–228 ; Выступление В. Семёнова. – С. 233–236.

Стаття

Мироненко Д. О. Ігнаткін Іван Олександрович / Д. О. Мироненко // Енциклопедія Сучасної України / Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України. – Київ, 2011. – Т. 11 : Зор – Как. – С. 185.

Згадування в тексті

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова : [монографія / керівник вид. проекту В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлісеєва та ін.]. – Харків : Золоті сторінки, 2012. – 520 с. : іл. – Зі змісту: згадка про Ф. В. Стольберга. – С. 13, 212, 213, 345, 346, 347, 400, 402, 403, 404, 499, 501.

Статті зі збірників

Один автор

Буколова В. В. Обґрунтування вибору первинних показників для оцінювання соціально-економічної безпеки регіону / В. В. Буколова // Економіка і регіон = Economics and Region : наук. вісник / Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка. – Полтава, 2018. – № 1 (68). – С. 21–28. – DOI 10.26906/eir.2018.68.1010.

Два автори

Горяинов А. Н. Потенциал транспортной системы города и диагностирование его уровня / А. Н. Горяинов, К. Г. Зрибняк // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. / Харьков. нац. акад. гор. хоз-ва. – Киев, 2010. – Вып. 95. – С. 254–260. – (Серия: Технические науки и архитектура).

Три автори

Душкин С. С. Моделирование технологических процессов очистки питьевой воды при использовании активированного раствора коагулянта / С. С. Душкин, Т. А. Шевченко, С. С. Душкин (мл.) // Вісник Одеської державної академії будівництва та архітектури. – Одеса, 2017. – Вип. 68. – С. 139–145.

Статті, що мають **чотирьох авторів**, описують під назвою.

Инвестиционная составляющая инновационных проектов, направленных на повышение энергоэффективности, надёжности функционирования и экологической безопасности предприятия водопроводно-канализационного хозяйства / Г. И. Благодарная, И. В. Коринько, С. И. Третьяков, Ю. В. Ярошенко // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2014. – Вип. 114. – С. 98–104. – (Серія: Технічні науки та архітектура).

Щодо впливу темпераменту водія на час його реакції у дорожньому заторі / Н. У. Гюлев, О. О. Лобашов, О. В. Шкабара, А. А. Дорошенко // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – Вип. 140. – С. 86–90. – (Серія: Технічні науки та архітектура).

Статті, що мають *п'ятьох і більше авторів*, описують під назвою, подаючи прізвища перших трьох чи (за необхідності) усіх після скісної риски.

Складання, корегування та моніторинг виконання розкладу руху на маршрутах громадського транспорту / В. Х. Далека, О. Ю. Палант, А. М. Сосіпатов [та ін.] // XXXVII науково-технічна конференція преподавателей, аспирантов и сотрудников Харьковского национального университета городского хозяйства имени А. Н. Бекетова : прогр. и тез. докл. : в 2 ч. – Харьков, 2014. – Ч. 1 : Городское строительство, электроснабжение городов, транспорт. – С. 205.

або

Складання, корегування та моніторинг виконання розкладу руху на маршрутах громадського транспорту / В. Х. Далека, О. Ю. Палант, Д. О. Палант, К. О. Сорока, А. М. Сосіпатов, О. І. Укіс // XXXVII науково-технічна конференція преподавателей, аспирантов и сотрудников Харьковского национального университета городского хозяйства имени А. Н. Бекетова : прогр. и тез. докл. : в 2 ч. – Харьков, 2014. – Ч. 1 : Городское строительство, электроснабжение городов, транспорт. – С. 205.

Статті з матеріалів конференцій

Говоров П. П. Енергозбереження в системах очищення питної води на промислових підприємствах / П. П. Говоров, О. В. Король // Проблеми енерго-, ресурсозбереження в промисловому регіоні. Наука і практика : всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених, спеціалістів, аспірантів, Маріуполь, 20–24 квіт. 2015 р. – Маріуполь, 2015. – С. 85. – Існує електронна версія. (Режим доступу: <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/8893>, вільний).

Седышев Е. С. Расчётная оценка прочности кладки из полистиролбетонных блоков / Е. С. Седышев, А. С. Лапшин // Применение пластмасс в строительстве и городском хозяйстве : материалы XI междунар. науч.-техн. интернет-конф., 25 ноября – 25 декабря 2013 г. / Жилинский ун-т (Словакия), Харьков. нац. ун-т гор. хоз-ва им. А. Н. Бекетова. – Харьков, 2014. – С. 65–67.

Statkus A. V. Plaque rupture – Wave approach and resonance hypothesis / Andrei V. Statkus, Alexei S. Safonov, Alexander S. Sergienko // Information Technologies in Innovation Business Conference (ITIB) : Abstracts of the 2nd International Scientific and Practical Conference, Kharkiv, 2015, 7–9 October. – Kharkiv, 2015. – P. 11–14.

Статті з журналів

Один автор

Казинцев А. Менеджер Дикого поля / А. Казинцев // Наш современник. – 2005. – № 7. – С. 189–210. – Продолж. Начало: № 11, 2004.

Лирик І. Гендерний діалог в рекламній галузі: від відображення до формування / Ірина Лирик // Маркетинг в Україні. – 2018. – № 4 (109). – С. 6–14.

Чинарова М. Ю. Оптимизация производственно-экономических параметров племенных заводов и совхозов молочного направления / М. Ю. Чинарова // Бюллетень науч. работ / ВНИИ животноводства. – 1998. – Вып. 98. – С. 44–47.

Rassokha I. Indo-European origin of alphabetic systems and deciphering of the Byblos script / Ihor Rassokha // Word. – 2017. – Vol. 63, Issue 3. – P. 181–191. – DOI: 10.1080/00437956.2017.1348031.

Два автори

Казанцева К. В. Отражение, знание, информация / К. В. Казанцева, А. Д. Урсул // Научно-техническая информация. – 1981. – № 1. – С. 1–9. – (Серия 2).

Три автори

Блакита Г. В. Економічна безпека приватних підприємств / Г. В. Блакита, В. В. Мельник, О. А. Пурденко // Економіка України. – 2018. – № 9 (682). – С. 60–73.

Статті, що мають **чотирьох авторів**, описують під назвою.

Дослідження параметрів фотодіодів для вимірювання енергетичних характеристик оптичного випромінення видимого діапазону спектру / Ю. Добровольський, Б. Шабашкевич, В. Кузенко, Л. Назаренко // Світлотехніка та електроенергетика. – 2014. – № 1 (37). – С. 21–33.

Статті, що мають **п'ятьох і більше авторів**, описують під назвою, подаючи прізвища перших трьох або усіх авторів після скісної риски.

Розрахункове дослідження системи електромагнітного перемішування рідкого металу в гарнісажному тиглі при електронно-променевої плавці / Ю. М. Гориславець, С. В. Ладохін, О. І. Глухенький [та ін.] // Технічна електродинаміка. – 2018. – № 4. – С. 118–126.

або

Розрахункове дослідження системи електромагнітного перемішування рідкого металу в гарнісажному тиглі при електронно-променевої плавці / Ю. М. Гориславець, С. В. Ладохін, О. І. Глухенький, Т. В. Лапшук, О. І. Бондар, Є. О. Дрозд // Технічна електродинаміка. – 2018. – № 4. – С. 118–126.

Статті з іноземних журналів

Clarke A. Space: Close Encounters with the Cosmonauts / A. Clarke // Omni. – 1989. – Vol. 1 (1). – P. 24–25.

Marshall T. Regional planning in England. Progress and pressures since 1997 / T. Marshall // TPR: Town Planning Review. – 2004. – Vol. 75 (4). – P. 447–472.

Статті з газет

Аврамцев О. Хронограф: події в історії / О. Аврамцев // Слобідський край. – 2015. – 27 січ. – С. 8.

Мачух А. Кинотеатры перестали бояться украинского кино : [беседа с исполнит. директором Укр. киноакад. Анной Мачух] / записала Анна Школьная // Сегодня. – 2018. – 10 дек. – С. 10 : фот.

Про призначення державних стипендій видатним діячам інформаційної сфери : Указ Президента України від 27 груд. 2018 р. № 439/2018 // Урядовий кур'єр. – 2018. – 3 січ.

Рецензії

Жванко Л. М. [Рецензія] / Л. М. Жванко // Український історичний журнал. – 2008. – № 3. – С. 223–227. – Рец. на кн.: Korzeniowski M. Tułaczy los. Uchodźcy polscy w imperium rosyjskim w latach pierwszej wojny światowej / M. Korzeniowski, M. Mańdzik, D. Tarasiuk. – Lublin : Wydawnictwo uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, 2007. – 238 s.

Молдован А. Для юных математиков / Андрей Молдован // Книжное обозрение. – 2004. – № 26/30. – С. 2. – Рец. на кн.: Белошистая А. После трёх лет ещё не поздно! : Развитие мат. способностей у детей 3–4 лет / А. Белошистая. – Екатеринбург : У-Фактория, 2004. – 137 с.

або

Korzeniowski M. Tułaczy los. Uchodźcy polscy w imperium rosyjskim w latach pierwszej wojny światowej / M. Korzeniowski, M. Mańdzik, D. Tarasiuk. – Lublin : Wydawnictwo uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, 2007. – 238 s.

Рец.: Жванко Л. М. [Рецензія] / Л. М. Жванко // Український історичний журнал. – 2008. – № 3. – С. 223–227.

Белошистая А. После трёх лет ещё не поздно! : Развитие мат. способностей у детей 3–4 лет / А. Белошистая. – Екатеринбург : У-Фактория, 2004. – 137 с.

Рец.: Молдован А. Для юных математиков / Андрей Молдован // Книжное обозрение. – 2004. – № 26/30. – С. 2.

Список використаних джерел

1. Антоненко І. П. Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посібник / І. П. Антоненко, О. В. Барков ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. – Київ : НБУВ, 2007. – 115 с.
2. Бібліографічний опис документів. Бібліографічні посилання : метод. реком. / [авт.-уклад. О. М. Збанацька]. – Київ : [б. в.], 2012. – 197 с.
3. ГОСТ 7.12–93. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила [Электронный ресурс]. – Введен в действие с 1995–07–01. – Электрон. текстовые данные. – Режим доступа: <http://vsegost.com/Catalog/98/9871/shtml/>, свободный (дата обращения: 28.01.2019). – Заголовок с экрана.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). – Чинний від 2007–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
5. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). – Чинний від 2013–08–22. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с. – (Інформація та документація).
6. Правила оформлення посилань на архівні документи у дисертаціях // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2010. – № 3 (125). – С. 17–20.
7. Правила оформлення посилань на архівні документи у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо) // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2010. – № 3 (125). – С. 20–22.
8. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2009. – № 5 (115). – С. 26–30.
9. Савина И. А. Библиографическое описание документа : учеб.-метод. реком. / И. А. Савина ; под ред. Н. Б. Зиновьевой. – СПб. : Профессия, 2006. – 272 с. – (Библиотека).

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Знаки, що застосовують під час бібліографічного опису

Знак	Назва знаку
. –	Крапка і тире
.	Крапка
,	Кома
:	Двокрапка
;	Крапка з комою
...	Три крапки
/	Скісна риска
//	Дві скісних риски
()	Круглі дужки
[]	Квадратні дужки
+	Знак плюс
=	Знак рівності
*	Знак астериск (позначає відсутні відомості про кількість сторінок)

Інформаційне видання

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС ДОКУМЕНТІВ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ ГОСТ 7.1:2006,
ЗАПРОВАДЖЕНОГО В ДІЮ В УКРАЇНІ 01.07.2007**

Методичні рекомендації

4-те видання, перероблене і доповнене

Укладачі: *Статкус Вікторія Олегівна*
Давидова Надія Борисівна

Відповідальний за випуск: *О. М. Штангей*

Дизайн обкладинки: *Т. А. Лазуренко*

Комп'ютерний набір і верстання: *В. О. Статкус*

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.